

Mokanda ɳwa Polo ɳwa ntubo oka Timote Mapħooċ ma etatele

Ango wa Timote abaka Moela, nyango abaka Moyuda owa butwa moklisto. Polo avanaka na Timote pho ya mbala eya ntubo o mokyisi na nkombo Listre (Bitoma 16.1-4), mena yabaka o imbanga sa Polo sa ibale. Kobanda wawana, Timote abutwaka mōnōmo baabaka bakyę mitambula na Polo o mambanga me maikye ma iimola simo elaa.

Mokanda mumu mowče mapħooċ manexx maato:

- 1 Timote 1.1-20; 4.1-5: Polo kakyevisa Timote pho ya mateya ma bōe, na mapħooċ makyekyi mibeko ma Bayuda na bato batebali bayuda
- 1 Timote 2-3: Polo kaphę Timote molōngę ɳwa ibongya losambo, na mobesi mosengyesi iba na bakambi fa Ingomba
- 1 Timote 4.6-6.21: Polo kateya Timote ndengye esengyesi yo ikyela etoma ye onte ya baanosi, pho abe awaakolo moto wa etoma wa Yesu Klisto

O mokanda nwę, Polo kaongye na banga obokye banga satosaka nde mibeko ma Ingomba na bakambi fa sango, kasi tobe na sakolo ianola pho yaikumola Yesu Klisto, mobikye wa banga (2.3-6).

Polo kabeya Timote

¹ Nga Polo, toma wa Yesu Klisto, phɔ ya ndingyisa ya Nwaphongo Mobikye wa banga na Yesu Klisto molemo ɳwa banga, ² oka wε Timote, owakolo ɳwana wa nga o ianola, naekomele obokye: Ngɔlu, ngɔngɔ, bose pha Tata Nwaphongo na pha Yesu Klisto Nkolo wa banga ibe na wε.

Bateye ba bɔlε

³ Bo wawɔkɔ nga na wε imbelε sa kyεkyε nga o Makedoniya, ba o Efese phɔ ya ikatela bato ɓaayɔkɔ bέε sateya mateya maa bɔlε. ⁴ Obakatele bέε samiambya o bikoo ba pha na itɔndɛlɔkɔ mabota saunva. Maphɔɔ mamana mabote nde miko kasi ɳwango ɳwa Nwaphongo phe, mookokyisame onte ya ianola. ⁵ Ntina ya motindo me eli lozingo looute o ndondo elaa, na maumunya malaa na ianola sa phεlε. ⁶ Phɔ ya iba sabenga nzela eye, bato bayɔkɔ babungyi nzela, babengi bowɔlε bowɔlε phaazanga ntina. ⁷ Bamitate iba bateye ba mibeko, nzuka tebaebe naa maphɔɔ mawɔ bέε naa maphɔɔ mateya bε.

Eyaakolo ntina ya mobeko

⁸ Phɔ toebe obokye mobeko ali molaa bo moto kamokyelele ndokolo mobeko. ⁹ Phɔ, toebe na bolaa bobo: Mobeko temoli phɔ ya moto o molaa, kasi phɔ ya bato baatebatosa na batɔmbi, bato babe na bato ba masumu, baatebakumole Nwaphongo ebe na mbolo iisantu, babomi ba bato, ebe ba ango ebe ba nyango, ¹⁰ baakyele bondumba, baalale na bεbi na bέε bampele,

baaungye ba baombo, bakati ba bɔlɛ, baakate seleka ya bɔlɛ, na maphɔɔ masɔ maatɛmɛlɛ mateya ma phɛlɛ. ¹¹ Mateya mɛ eli Simo Elaa ya nkyɛmɔ ya Nwaphongo owa ngambo eya mpɛ bɛɛ phɔ naebanza.

Polo aphe melesi phɔ ya ngɔngɔ ya Klisto

¹² Naphe mɛlesi na owampe bokusi, Yesu Klisto Nkolo wa banga: Eli yo moto owa wɛnɛ obokye nakokyи amba nkpa o etoma yɛ, ¹³ nga owabaka phanza motiyosi, munyɔkɔsi na moto wa nkamba. Kasi anzokyela ngɔngɔ phɔ nakyle-laka saeba ntina, na izanga ianola. ¹⁴ Phelɛ, ngɔlu ya Nkolo wa banga, ebe na ianola, na lozingo looli onte ya Yesu Klisto yatonda mi nga.

¹⁵ Iloba sisi sili sa phele, sikokyи ianolama na bato basɔ obokye Yesu Klisto aya o mokyisi phɔ ya ibikya bato ba masumu bolí nga, inga moto owa o boo. ¹⁶ Kasi bo anzokyelaka ngɔngɔ, eli phɔ ya obokye oka nga, moto owa o boo, Yesu Klisto ateya ndondo yɛ elaa, ndokolo ndakyisa phɔ ya bato bamoonolela, phɔ ya bomɔɔ pha bɔbɛlɛ.

¹⁷ Oka mokonzi owa bɔbɛlɛ,
Nwaphongo ooli nde yo mɔnɔmɔ, ootowe,
ootowenɛnɛ,
ngambo na nkyɛmɔ
phɔ ya bɔbɛlɛ na bɔbɛlɛ. Amɛ.

Iŋwana ebasi elaa

¹⁸ Timote, ɪŋwana wa nga, kyeka mo拜ko moephɛ nga, ikokana na nɔkɔ ya baimosi baakalakala phɔ ya wɛ. Nɔkɔ mɛ iße bokusi pha wɛ o ebasi elaa ekye ɪŋwane wɛ; ¹⁹ na ianola

na maumunya malaa. Bato baayoko balekye ikyela babona, emba bamba zinza ianola sa bē. ²⁰ Onte ya bēs wamozwa Imene na Alegizandre, na baambya oka Zabulu, pho baekole iba sakula tiyola Nwaphongo.

2

Mateya pho ya ibondelē

¹ Naongye na bēs obokye o boo pha maphōc masō, nde koongye, nde kobondelē, nde konyingonele, nde kophe mlesi, pho ya bato basō.

² Pho ya bakonzi na baaloangyele, pho tobe bose na ikyela maphōc malaa na ma kaa. ³ Kyeka maphōc malaa na masepelisa Nwaphongo Mobikiye wa banga, ⁴ okozingye obokye bato basō babikye emba baebe bosembo.

⁵ Pho Nwaphongo ali nde yo mōnōmō, na mōbōngye ali nde yo mōnōmō onte ya Nwaphongo na bato,

moto mōnōmō: Yesu Klisto,

⁶ owa miambya pho ya iikola bato basō.

Mena eli Simo eya imola bēs o imbēlē sa mekama, ⁷ na pho ya simo me nakyelamaka na nga owakolo toma, na wō nde phēlē, siikate, nga nali nganga mayele wa nkyisi onte ya ianola na onte ya bosembo.

Bampele na babasi o losambo

⁸ Nazingyi obokye bampele babondelē o bilele bisō, batombe mañōkō masantu o ikolo, sa kabu na ná bookaaa.

⁹ Pho ya babasi, balate molato molongofa, bēs sa lekyinya ndelo: Naa na itonga suwe, naa na

bayaka ba wolo, naa na mbɔ̄ngyesi ya motuya.
10 Kasi balate nde bitoma bilaa, bolongobaa na
 babasi bakyele etoma ya bosembo.

11 Imbele sa mateya, ηwaŋwasi asengyesi ikala
 bose na imiuya sisɔ̄. **12** Nga, siiphe nzela obokye
 ηwaŋwasi kateya na aangyele lele. Aikale bose.
13 Eli nde Adama owa kyeka ßεε phanza. Ewa
 sima. **14** Emba teli Adama owa kosaka ßε, kasi
 eli ηwaŋwasi owa kosama, amba buka mibeko.
15 Na bo ebe ßɔ̄mo, ηwaŋwasi amobika na ibota
 se, kasi ambe nde banza ianola, lozingo na
 bosantu phe sa mawala.

3

Bakambi ba ingomba

1 Lowɔ̄o loowɔ̄ nga lolo loli nde phεlε: Bo moto
 ali na phowa ya iba mokambi, mεna kazingye
 etoma eli elaa. **2** Mokambi ηwa ingomba, yo
 sa ba moto wa maphɔ̄o mabe obokye bato
 bamoooya, lele wa ηwaŋwasi mɔ̄nɔ̄mo, yo sa
 ba moto wa looto, abe na maumunya malaa,
 mobesi molaa, kayambe babutu, akokye na iteya,
3 yo sa ba munwe ηwa maleku, sa ba muŋwani
 ηwa bibasi, kasi moto wa bonyile, yo sa ba
 moto wa maoka, na moto wa phowa enεnε ya
 baphalanga, **4** aebe ikamba ingambi se ambe
 na teya bana ßεε imiuya na kaa esɔ̄: **5** Bo
 moto taakokye ikamba ingambi se mampenza,
 amba koka ibɔ̄ngya ingomba sa Nwaphongo
 ndengye'ye? **6** Kasi yango sa ba moto naino
 otookɔ̄kyi o ianola, phɔ̄ yo sa kaa, bo mawala
 mamozibi miyo, o mazengye mabekya Molemba.

7 Elaa na obokye bato baate bali baklisto bawoo na bolaa pho yee, pho yo sa zwa so, yo saamba na ikaa mbala cyoncy o mazengye ma Molemba.

Ba diakre

8 Ba diakre nde bomo me, basengyesi iba bato ba kaa, basengyesi iba nde na ewole yoncyo, bee samiambya o maleku naa na iluka baphalanga na manzela maa so. **9** Basengyesi ibanza bosembo pha baaweninya ianola sa bee na ndondo yoncyo. **10** Na bee me basengyesi ibameka phanza, emba sima, bo tebabazwe na lowoo loofe, bakokyi imba kyela etoma ya bee ya bo diakre.

11 Na babasi nde bomo me, basengyesi iba baabasi bakumole be, baate bali na ewole ebe, baate bali na looto, baakokya maloba ma bee o mapheo maso.

12 Ba diakre basengyesi ilonga nde nwañwasi monomo, baangyele mangambi ma bee na bana ba bee na bolaa. **13** Pho baakyele etoma ya diakre na bolaa bazwe ikumo sa bato baso, na bokusi pha ianola boli na Yesu Klisto.

Sekyele eenene

14 Naekomele babona na iumunya obokye namoya zwana na we mizele.

15 Kasi na bo nazimbane, wamoeba nde me imikamba o ingambi sa Nwaphongo, sili ingomba sa Nwaphongo oli na bomoo, ikonzi na iingo ya bosembo. **16** Nde phel, sekyele ya ikumola mapheo ma Nwaphongo eli enene! Yo owamiwenniyaka onte ya nzoto, Bolobo amolongya,

baanzelu bamowenę,
bato baate baaebę Nwaphongo baoka simo yę,
o munse munso bamoanola,
azwa nkyemę ya Nwaphongo.

4

Bato baateya mateya ma bęcole

¹ Bolębę kawę polele obokye: O imbelę
sa suka, bato bayęko bamoangana ianola
sa bę, bamobenga malębę ma bakose na
mateya ma malębę małę, ² phę ikosa sa
banyamabęle na iscsclę sa bato babana simbo
zika. ³ Bamokatela malonga; bamokyisa ntoma
iyękę, nzuka Nwaphongo aikyela phę ya obokye
baanosi, bęe baebe maphęc ma phelę, baize,
bambe mophę męlesi. ⁴ Phę iso yakyela
Nwaphongo ili ndaa, ekpele yonęcę teli ya ilę
bo tophe Nwaphongo męlesi o boo pha iye zaa.
⁵ Phę na Iloba sa Nwaphongo na ná ibondesi
ibuto pętę.

Moto wa etoma omolaa wa Yesu Klisto

⁶ Teya bębi maphęc maso mamana: Wa moła
moto wa etoma omolaa wa Yesu Klisto, okookye
maloba ma ianola na iteya sila sabenga wę. ⁷ Ka
phę ya bikoo biibe na bowęlebowęle pha bakasi
bańbańiasi, obile.

Omkuya wę mampenza nde o mołesi ęwa
moto wa Nwaphongo. ⁸ Phę ikuya sa nzoto sili
na ntina mi maphęc makyi, kasi mołesi ęwa
moto wa Nwaphongo, ęwango, moli na ntina
o maphęc maso. ęwango moli na mbunu ya
bomęc, ya bomęc pha lęc, na ya bomęc pha

moya. ⁹ Iloba me sili sa ianola, emba sango sisso sikokyti iyambama. ¹⁰ Pho bo tookye mpasi na bo tonwane, molemo ηwa banga moli mi Nwaphongo oli na bomco, iyo oli mobikye wa bato baso, konza baanosi.

¹¹ Kyeka isengyesi we iyimola na iteya. ¹² Moto satiyola bolengye pha we. Kasi ba ndakyisa pho ya baanosi na ewole ya we, na mobesi ηwa we, na lozingo la we, na ianola sa we, na na ndondo elaa. ¹³ Tee noco waamoya nga, omiambya na itanga makomi ma Nwaphongo, na ilenzaka na na iteyaka. ¹⁴ Sa langa na ikabo sa ngolu siili onte ya we, sazwa we na munoko ηwa baimosi na wa etandela bankumu maþoko. ¹⁵ Kyeka losengyesi we ibanza o ndondo ya we. Kyela lowo lowaa o losengyesi we ilendendala. Yango mena bitoma ba we biamowenene o miyo ma bato baso. ¹⁶ Kyeba na we mampenza na na mateya ma we. Lendendala i mango. Bo okyesi babona, waamibikya we mampenza, wamobikya na baaeyokye.

5

Baanosi bakyese

¹ Saoya munanga na bokusi, kasi omoteya ndokolo ongo. Ba na banzenga ndokolo banaa nyongo, ² baphomba baa babasi ndokolo ba nyongo, bangondo ndokolo mankanasa ma we, na bozeto boso.

Mazengye

³ Kumola mazengye, bali maakolo mazengye. ⁴ Bo bozengye boli na bana naa na mankoko, eli

nde b  e  basengyesi iteya o boo ianola sa b  e  o mabota ma b  e  mampenza na ibuyisa baboti ba b  e  bolaa. Kyeka maph  o mali malaa o miyo ma Nwaphongo. ⁵ Ph   ya oli owaakolo bozengye, owa ikala nde yo mampenza, molemo nw  e nde Nwaphongo kambe na lendendala na moo na mok  o na inyingonelaka na n  a mab  ondesi. ⁶ Kasi okoumunya nde o bisengo ali mowe, na bo ali na bom  o. ⁷ Kyeka na isengyesi we ikatela, ph   b  e  sazwa mooya. ⁸ Bo moto taabanza bato b  e , konza bali ne ingambi s  n  oso, a  ti ianola se, ali mob  e koleka na moto otoanole Nwaphongo.

bobo. ¹⁵ Pho bana baunva bunga nzela, babenga Molemba. ¹⁶ Ka bo moanosi owa ɻwanjwasi ali na mazengye o ibota se, abasungye. Te esengyesi obokye babe ephesi ya ingomba, pho ya obokye ingomba asungye nde bali maakolo mazengye.

¹⁷ Bankumu, baakambe etoma na bolaa, basengyesi izwa ngambo elekyi, konza baawene mpasi na etoma ya iyimola na ya iteya simo ya Nwaphongo. ¹⁸ Pho Makomi mawo bobo:
Sakanga munoko ɻwa ngombes waekyelele yango etoma ya mbuma ya ble,
naa:

Moto wa etoma akokyи na iphuti se.

¹⁹ Koanole bo baphundi nkumu nde na noko ya manzoka mafale na maato.

²⁰ Baakyele masumu, oboaoya o miyo ma bato baso, pho bayoko baile me. ²¹ Naongye na we o miyo ma Nwaphongo na ma Yesu Klisto na ma banze baao ɻwaphongo obokye otosa mitindo mimi sale miiyoko, okyele na baso nde ndengye yoncuso. ²² Sawelana itandela moto mafoko, saangana o masumu ma bato. We mampenza o mibatele obe peteo. ²³ Sa nywaka nde maa na maa, kasi nywaka na ɻwana vinyo pho ya bolosi pha we phaa motema, pho kolobo na okana.

²⁴ Masumu ma bato bayoko maebane sataa na basambisa, kasi maaka bayoko mambe ya ebana nde sima. ²⁵ Bitoma bilaa na biε biebane nde bomo me, na bitebili bilaa tebikokyи ibombama.

6

¹ Bato baso baali baombo, basengyesi ikumolaa ba nkolo ba bεε na maphoco maso, pho ya

Mateya ma ხილება

Kyeka maphoo masengyesi we iteya na ilenza.
3 Bo moto kateya mateya masuu, bo tabengye maloba maphele maaka Nkolo wa banga Yesu Klisto na mateya malongobaa na ianola 4 mōna lolendo lomozibi miyo. Ali moto otoebe ekpele, moto wa bolosi okokyemiluka miko na batoko. Zuwa, maoka, bitoo na maumunya maabe maso maute wawana. 5 Baikye ziko saema, phoo mau-munya ma bée mali mabe. Bazanga maphoo maphele, baumunya obokye imiambya o maphoo ma Nwaphongo eli nzela ya izwa ezwele.

Eyaakolo ezwele

⁶ Nde phεlε, eli nzela ya izwa eyaakolo ezwele, imiambya o maphoo ma Nwaphongo, pho ya moto okokyekyele nde iili ne. ⁷ Pho toloikaka ya na ekpele o mokyisi mumu, nde bomo, tomobutwa maboko pha sa ekpele. ⁸ Emba bo toli na ntoma na bitobu, mena wεkyε oka banga wakokyi. ⁹ Ka pho ya bazingye ibutwa bato ba ezele, babisa o izengye sa bimekyi, onte ya maphowa mabobubusi na maazanga ntina, maatomisa bato o iwa na o ibunga. ¹⁰ Pho phowa ya baphalanga, eli sina ya maphoo maso maabe. Pho ya imiambya mi yango, bato

baayoko babunga itakye na ianola, bamba na nyokolo mokali ηwa bēs na matungyisi maikye.

Polo kaphe ndɔngɔ ya maphɔɔ

¹¹ Pho ya wε, moto wa Nwaphongo, lota maphɔɔ mamana. Luka bosembo, imiambya o maphɔɔ ma Nwaphongo, ianola, lozingo, iittala, bonyile. ¹² Nwana ebasi elaa ya ianola, zwa bomɔɔ pha bobelε na bobelε pha ebangaka na bε, bo waimola wε na bolaa o miyo ma manzoka maikye. ¹³ Nawɔ na wε o miyo ma Nwaphongo ookophε mbolo isɔ bomɔɔ, na o boo pha Yesu Klisto owa imolaka na bolaa ianola sε o boo pha Pɔɔ Pilata: ¹⁴ Banza mibeko na iba sa intɔnɔ siibε na sa mooya, nɔnɔ waimiweninya sa Nkolo wa banga Yesu Klisto.

¹⁵ Imiweninya mε samobaa o imbelε saameka Nwaphongo,

moto wa nkyisa na mokonzi nde mɔnɔmɔ,
Mokonzi wa ba bakonzi, na Nkolo wa ba nkolo.

¹⁶ Iyo mampenza etaawe,
kazale o moo motemokokyi bēs izwa,
moto nɔnɔ mɔnɔmɔ naino tamoweni etambe na mowenε.

Nkyemɔ ná mwiya ηwa bobelε na bobelε ibee ne!

Amε.

¹⁷ Oka bato ba ezwele ba mokyisi mumu, wɔ na bēs obokye bēs saiba na lolendɔ naa sakyela molemo ηwa bēs o ezwele eteekɔkɔ, kasi bakyele molemo ηwa bēs nde oka Nwaphongo, yo okolophε mbolo isɔ na boikye, pho ya obokye tosepele na yango. ¹⁸ Wɔ na bēs bakyele bolaa, babe bato ba ezwele ya bitoma bilaa. Babe na

ngɔ̄lu, babakye na ná bɛbi. ¹⁹ Emba bamobɔ̄kyā phɔ̄ ya béé mampenza ezwele elaa ná ekyekɔ̄kɔ̄ o imbɛlɛ sa moyā, phɔ̄ ya izwa phaakolo bɔ̄mɔ̄c.

Ibeya sa suka

²⁰ O Timote, banza na bolaa maphɔ̄c masɔ̄ maephɛ bɛ. Sa nyɔ̄lɔ̄ o bowɔ̄lɛ bowɔ̄lɛ boobɛ na miko ma boebakye pha bɔ̄cole. ²¹ Bato baayɔ̄kɔ̄ bawenekyɛ obokye bali na boebakye pha ndengye mɛna babungyaka ianola sa bɛ.

Lɛ obokye ngɔ̄lu ebe na wɛ!

**Sangola Eenyakune
Lobala: Sangola Eenyakune New Testament**

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Lobala)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022
45dc5a8e-f513-5ba3-aad6-e48bd1d5b563